

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerk. szűség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomtatásban Kézdi-Vásárhelytől, hova ugy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyitási cikkek stb. i. tétezők.

Szűtési cikkek soronként 10 kr. közöltetnek.

SZEKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.
Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítatnak.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Szekelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még látrálékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Szekelyföld“ kiadóhivatala.

A nőnevelés kérdéséhez.

A leánygimnázium eszméjével újra felszínre került és közérdeklődés tárgyává lett a nőnevelés általános kérdése.

Mindenki érzi és tudja, hogy a nő helyes vagy helytelen nevelése a családi élet s a társadalom helyes vagy helytelen fejlődésének kulcsa.

Ahol a nő rátermett hivatására, ahol a leányokból jó feleség és jó anya válik: ott a család s a jövő nemzedék sorsa kedvező irányban el van döntve, de hol a nő nem éltető lelke otthonának s nem saját hivatása terén keresi vagyoni kielégítését: ott romlás következik be az erkölcsökben, feldult lesz a családi élet, félszeg a nevelés, elkorcsosodott a jövő generáció.

Első rangu tehát az a kérdés, hogy miként felel meg nálunk a nőnevelés magasztos hi-

vatásának s mit várhatunk e tekintetben egy leánygimnáziumtól vagy hasonló jellegű intézettől.

A nőnevelés bölcsője és tulajdonképpeni székhelye természetesen a család; de azért mégis kívülesik észlelődsünk körén az, hogy miként teljesíti nálunk a család e tén. hivatását. Erről is lehetne sok kedvezőt és kedvezőtlen írni, általánosságban azonban csak azt mondhatjuk, hogy ahány ház, annyi szokás, — ahány család, annyiféle nevelés. Ebbe tehát nem avatkozunk bele; de annál inkább van szavunk a nyilvános nőneveléshez.

Ez részint a nyilvános iskolákban, részint a nyilvános és magánintézetekben folyik. Az iskola magában véve lehet jó vagy rossz, tanrendje lehet helyes vagy helytelen, de a nőnevelést mindegyik iskola csak félig teljesíti; mert hisz a növendékek szülőiknél vagy más családok körében töltik idejük nagy részét és így a tanítás mellett czélszerű beosztással háziasságra s a nő hivatását előkészítő, de az iskolai oktatás körén kívül eső foglalkozásra is szoktathatók.

S ez még a legszerencsésebb megoldása a nőnevelésnek. Jó iskola és jó családi kör egymást kiegészítik. Az előbbi az érteleme fejlesztés, az ismeretek gyarapítását s az egykoru iskolatársakkal való érintkezés által a társadalmi együttélésre való előkészítést eszközölheti. Akár az egyik, akár a másik maradjon el: a nőnevelés mindig hiányos fog lenni. Már pedig elmarad igen gyakran vagy az iskola, vagy a család. S e két lehetőség között még kisebb baj az előbbi; mert a jó családi nevelés, ha a tanításra is némileg gondot fordítanak, némileg kárpótolhatja az iskolát; az utóbbi azonban sohasem helyettesíti a családi kórt.

Ez a dolog természetéből folyó általános tapasztalat lévén, ebből már előre is következik az, hogy az u. n. nevelő-intézetek, ide szá-

mitva az apácza-zárdákat is, ahol fiatal leányok éveken át gyakran férjhezmenetelükig elhelyezve vannak, csak kevésbé alkalmasok arra, hogy a nő hivatására fölneveljék.

Szükségesek kétségkívül az ily intézetek is, mert hiszen sok esetben nincs a fiatal leánynak családi köre, vagy nem részesülhet kiképzetésben ott, ahol családja tartózkodik. Ily kivételes helyzetben tehát alig kerülhető ki, hogy a serdülő leány nevelőintézetben töltsön el néhány évet. De minthogy ez így van, s minthogy a nevelőintézetek rendeltetése az, hogy a tanítást a neveléssel összekapcsolva, a nő egészen előkészítsék női hivatására: annál nagyobb igényeket kell támasztanunk az ily intézetek szervezése és vezetése iránt, minél bizonyosabb az, hogy a családi nevelést legjobb esetben is csak fogytékosan képesek helyettesíteni.

Vajjon megfelelnek-e nálunk a fokozottabb igényeknek az országsszerte nagy számban létező nevelőintézetek, melyekben a szülők, különösen a középosztálybeliek, gyakran szükségtelenül is, csupán kényelemből vagy divatból, tömegesen elhelyezik leánygyermeküket: oly kérdés, amelyre ma már a társadalom csaknem minden osztályából maguk a szülők és érdeklettek megadhatják a feleletet.

Budapestn már évek óta léteznek elsőrangu nevelőintézetek, melyek mintájára már az ország csaknem minden városában találunk ugyanily intézeteket. Tapasztalat tehát már bőven áll rendelkezésünkre, s a multból immár levonhatjuk a következtetést a jelen állapot s a jövő megítélésére.

A tapasztalat, fájdalom, nem igen kecsegtető.

A tanítás, különösen az elsőrangu intézetekben, kevés kifogás alá eshetik ugyan, mert hiszen például Budapestn és Kolozsvárt a legjobb tanerőket alkalmazzák s mind a két

A „Szekelyföld“ tárczája.

Az ócska kastély lakói.

— Elbeszélés. —

Írta: Hevessi Jenő.

IV.

A kastély egyik termében ketten vannak együtt. Az öreg Bogáthy Zsigmond és fia, aki utra készen áll a kereveten nyugvó apa előtt.

— Aztán, kedves fiam, — mond az öreg — jól vigyázz a pénzre, amit átadtam neked. Ha nem lesz otthon Balajthy gróf, akkor megváród a fővárosban, míg hazajön.

— Jól van, atyám.

— Tehát menj. A kapu előtt nagyban toporzékel már a Ráró. Isten veled!

Megeskólták egymást és elváltak. Az ifju Bogáthy fiatalos hévvel, könnyedén szaladt le a márványlépcsőn és belevetve magát a hintóba, felkiáltott az emeleti ablakon kikönyöklő apájához:

— Két-három nap mulva itthon leszek.

— No csak igyekezzél, fiam.

A kocsis a lovak közé csapott és a könnyű jármű elrohogott, nagy port verve fel a kövezetlen országúton.

Eltelt a várva várt háromnapi határidő, eltelt egy kínos nyugtalanságban töltött hét is, de az ifju Bogáthy György nem mutatkozott a láthatáron. Hanem érkezett helyette egy hosszú levél, mely mélyen megdöbbsentette az öreget.

A levél így szólt:

„Kedves atyám! Tudom, hogy nagyon fog levelemnek tartalmán csodálkozni. Különösen annak, hogy ahelyett, hogy magam vinném meg a hirt, irásban tudatom szerencsétlenségemet, melybe könnyelműségem belesodort.

Ennek története a következő:

A nekem átadott ötvenezer forint elveszett. Elvesztetem a — kártyán, az utolsó forintig. Utam a „Mátyás királyhoz“ címzett kávéház előtt vitt el. Ott volt néhány jó barátom, kiket már régóta nem láttam és akik ott kártyázással töltötték az időt. A viszontlátás örömeim keresztül esve, unszolni kezdtek a játszásra.

Közéjük ültem azzal a határozott szándékkal, hogy csak igen rövid ideig játszom velük. Kezdetben kisebb összegekben játszottunk és én folyton nyertem. Elbizakodva szerencsém, mindig nagyobb és nagyobb összegeket tettem az ördög bibliájára. De veszélyemre tettem, mert a kocsi hirtelen megfordult és a szerencse istenasszonya elpártolt tőlem. Másához szegődött.

Midőn néhány ezrest könnyelműen elvesztet-

tem, félbe akartam hagyni a játékot, de azon tudat, hogy nincs meg az ön által kezemre bízott összeg, tovább játszani kényszerített; erőszakosan vissza akartam nyerni a megmondatlanul kidobott összeget.

... A még nálam levő is elvesztettem! Az Égre kérem, bocsásson meg ez egyszer nekem és küldje el az egész összeget. Haladéktalanul átszolgáltatja azt Balajthy grófnak kétségbeesett fia.”

A drága tajtékipa kiesett az öreg Bogáthy szájából. Darabokra törve hevert lábainál a családi ereklye. Majd némán kitekintett az ablakon. A béres egy vastag ruddal döngötte kedvenc kutyájának az oldalát.

Mit sem látott. Nem hallotta a megkínzott emberek keserves vonítását. Semmit nem hallott, ami körülötte történt, csak a levegőben kóválygó madarak gunyos csicsérgését.

— Gyuri gazember!... Fiad gazember!

Összegyűrte a levelet. Lassan oda vánszorgott elhalt feleségének a falon függő arcképéhez.

Ránézett hosszasan, mérv tekintettel. Az mosolygva tekintett le rá. Mintha kaczagná az ő kinját. Mintha örülne a történetnek.

Boszusan fordult el onnan. Oda tántorgott az íróasztalához és leroskadva az ott álló karos székbe, ősz fejét tenyerébe hajtotta és mélyen elgondolkozott. Majd mintegy hirtelen gondolatlól

helyen inkább sokat, mint keveset tanítanak, de a nevelés (pedig ez volna a fődolog) mindent gyöngye lábán áll.

Mit értünk e téren nevelés alatt? Azt, hogy a rendszeretetre, háziasságra, szorgalomra és takarékosagra neveltsék, s hogy a fiatal leány fokozatosan előkészítsék arra az önállóságra, melyre az életben mint hitvestársnak és anyának esetleg már az intézetből történt kilépése után szükségére leendő. S vajjon teljesítik-e a mi intézeteink ezt a feladatot? Fájdalom, nem.

Abban ugyan nincs hiány, hogy elméletileg a háztartástant és neveléstant ne tanítsanak; sőt ismerünk egy intézetet, amelyben a „Nőtan“ cím alatt külön tárgyat gyanánt tanítják mindama feltételek foglalatát, a melyek szükségesek ahhoz, hogy a nő majdan a családi életben boldog legyen s hozzátartozóit is képes legyen boldogítani. De tudjuk azt is, hogy mi van ezekben a könyvekben s hogy az ilyen silány tákolmányokból annál kevésbé lehet a háziasságot, a nevelést s általában a nő hivatásához tartozó dolgokat megtanulni, mert ezek egyáltalán nem alkalmasak arra, hogy elméleti oktatás által valakinek sajátjaivá váljanak.

A nevelést tanítással pótolni nem lehet, habár a tantárgy neve „Háztartástan“ vagy „Nőtan“ volna is. A rendszeretetre, a háziasságra, a szerény egyszerűséget, melyek a nő legfőbb készségei, csak gyakorlati nevelés, csak helyesen alkalmazott szoktatás által lehet elsajátítani.

Ámde nálunk a nevelőintézetekben minden egyéb történik, csak ez nem.

Családapák és anyák már országsszerű tanubizonyosságot tehetnek arról, hogy minél előkelőbb intézetből kerülnek haza lányaik s minél több időt töltöttek itt: annál inkább kivesztett belőlük a háziasság s az egyszerű családi örömök iránt minden érzék. Egy csomó rendszertelen tudás mellett nagy adag hiúság, kacszerság, csifrázkodás, mértéken túlt vitt bizalmosság a férfiakkal való társalgásban s a felületese szórakozás iránti hajlam: azok a rendes tulajdonságok, melyekkel az ily fiatal leány az intézetből kilép.

Kitűnően levelezni barátjaikkal és barátaiikkal, szépen és választékosan öltözködni s a színházban, bálban és más nyilvános helyen „sikkesen“ fellépni igen jól tudnak az

ily kisasszonyok; de fehérneműs szekrényük rendbentartásához nem értenek. Azokban honnan is tudják ezt? Hiszen az intézetben valamelyik gouvernante nál szokott lenni a szekrény kulcsa, ki az elkényeztetett kisasszonyt mindenben kiszolgálja.

Ez a teljes kiszolgálás és elkényeztetés veti meg azután az alapját annak, hogy az intézetből kikerült leány teljesen képtelen az öntevékenységére s a családi körben rend szerint unja magát, tehát nyüge önmagának és hozzátartozóinak és nyüge lesz majdan férjének és családjának is.

Az ilyen eredményekkel szemben első és főgondunk a nőnevelés terén nem a tanítás, hanem a tulajdonképpen a nevelés bajainak orvoslása volna; s minthogy a leánygimnázium vagy efféle intézet ismét csak a terület kiterjesztését tűzte ki feladatául, arra egyelőre nagy súlyt nem helyezünk.

Sokkal áldásosabb volna az, ha nőnevelő intézeteinkben komolyan vennék magát a nevelés ügyét s elkényeztetett kisasszonyok helyett életrevaló lányokkal ajándékoznák meg társadalmunkat.

Erdélyi kaionai megerősítése. A magyar delegáció hadügyi albizottságának közlelbbi ülésén Ugron Gábor felszólalása rendjén kifejezte, hogy feltűnőnek tartja, hogy a gyergyó-szent-miklósi fensík, a mely Oroszországhoz legközelebb esik, védtelen, mert ott katonaság elhelyezve nincs. Kíváncsnak tartaná, hogy a védelemről gondoskodva legyen. Baner báró hadügyminiszterre kifejezte, hogy háboru esetén gondoskodva van a védelemről. A békeelhelyezés más szempontok szerint eszközözendő a kiképzés s a férhelyek tekintetéből. Háboru veszélye esetén egészen eltérő intézkedések fognak történni. Ugron Gábor azt tartja, hogy béke idején sincs akadály, hogy Erdély észak-keleti részén egy zászlóalj elhelyeztessék. Wahrman azt hiszi, hogy e tekintetben csak figyelmét kelthetjük fel a miniszternek, a felelősség őt illeti. Ezzel a bizottság a napi rendre tért.

A polgári házasság kérdésében, mint a „P. H.“ értesül, a miniszterium teljes megállapodásra jutott. A koronának a kötelező polgári házasság behozatala iránt fog legközelebb javaslat tételni, mely az egyetlen és legbiztosabb módja a főforgó egyházpolitikai és házasságjogi kérdé-

sek állandóan békés rendezésének. A jelenlegi komplikált parlamenti s általános belső politikai világ legnagyobb része reményt merít arra, hogy a koronánál a kötelező polgári házasság megfelelő fölvilágosítások mellett megnyeri a szükséges jóváhagyást, mely esetben az erre, valamint az ezzel egybefüggő nagy kérdésekre vonatkozó törvényjavaslatok nem sokára előterjeszthetők lesznek. — Csáky Albin gróf miniszteriumában az izr. vallás egyenjogúsításáról és a részleges polgári anyakönyvekről szóló törvényjavaslatok már készen állanak, sorsuk azonban a most főforgó nagyjelentőségű házasságjogi kérdés eldöntésétől függ s a mennyiben a korona elhatározása a kötelező polgári házasságra kedvező lesz, a most említett javaslatok helyébe is általános jellegű javaslatok fognak lépni. Az eldöntést általában nyolcz-tíz napon belül várják.

A delegációk és a kolera. Az osztrák delegáció tagjai kedden Bécsben értekezletet tartottak, melyben vagy harminczan vettek részt. Azt az indítványt, hogy a Budapesten fellépett kolera való tekintettel a delegációk ülésének helyének áttétele hozassék javaslatba, nem fogadták el, de valamennyi szavazattal egy ellenében kimondták azt a javaslatot, illetőleg óhajta, hogy az osztrák delegáció elnökségével egyetértésben a tanácskozások elhalasztását mondja ki. Ez a halasztás hír szerint két hónapra terjedne. — A határozat indokait emlegetik, hogy ifjú csehek állítása szerint Budapesten többen haltak meg koleraiban, mint a mennyit hivatalosan kimutatnak. Az osztrák költségvetési bizottság szerdai ülését az elnök elhalasztotta.

Erre vonatkozólag a „Nemzet“ a következőket közli: Itteni mérvadó körökben egyáltalán nem tartják indokoltnak az elhalasztást. A Budapesten fellépett járvány eddigéig nem öltött nagyobb terjedelmet és veszélyes jellegű; és az újabb esetek számát és a halálozási arányt tekintve, intenzivizására nézve is apadóban van. E mellett az életbe léptetett egészségügyi intézkedések folytán, a mint azt az eddigi tapasztalatok is igazolják, alaposan remélhetni, hogy a kolera-veszély általánosanbb jellegű ölténi nem fog és azok, a kik megfelelő életmódot folytatnak, nincsenek kitéve a járvány veszélyeinek. A magyar delegáció ennél fogva, bármit határozna is az osztrák delegátusok, folytatni fogja és be is fejezi tárgyalásait. Az elnapolás már csak azért sem vezethetne eredményre, mert az egyáltalán előre láthatatlan, mikor fognak az egyre sporadikusabbá váló koleraesetek végleg megszűnni.

A csödtörvény reformja. Szilágyi igazságügyminiszter a csödtörvény revíziójával kapcsolatban három törvénytervezetet dolgoztatott ki, melyek-

megkapatva, lázas sietséggel vetette az előtte fekvő papírra:

„Egy Bogáthy nem játsza el másnak a pénzét, amelyet kezére bízna. Nem ismerlek el fiainkat!“

Boritékba tette és elküldte egy szolgálával kitagadott fiának a választ.

— A nyomorult, há'adatlan lélek! — mormogta fogai között, amint egyedül maradt. — Eljátszik egy nagy összeg pénzét, amely nem is az övé volt, a másét. De ugy kell nekem, vén bolondnak. Minek neveltem így? Nevelhettem volna másképpen is, amikor még lehetett, mikor még nem volt késő.

Izgatottan járkált fel és alá a szobában. Gondolataiban folyton fia esetével foglalkozott.

— De mi lesz ebből? — kérdezé suttogó hangon, mintha valakivel beszélne.

Három nap múlva megjött rá a lesújtó válasz. A fővárosban lakó ügyvédje írta:

„Balajthy Elemér gróf feljelentést tett fia ellen, hogy az nevére egy ötvenezer forintos váltóhamisítást követett el.

Fiát a szállodában, ahol lakott, ma délben elfogták.“

Apró darabokra szakgatta a jogtanácsos levelet. Annak maradványaival oda rohant neje arczképehez és örjögve kiáltozta, széjjelszórva maga körül a papirdarabkákat:

— Nézd, nézd! ... A te fiad tette ezt! A te fiad hozott ily szegyetlen ösz fürtemre! Közös reményünk, büszkeségünk aljas gazemberré süllyedt! Egy Bogáthy tett ilyet! Egy Bogáthy nevéhez

fűződik a meggyalázó „gazember“ jelző! A Bogáthy névhez, amely eddig általános tiszteletnek örvendett mindenütt, az egész országban, még azon is jóval túl!

Öklével fejét ütögette. Mint a ketreczbe zárt tigris, szaladgált a szobában köröskörül. Hirtelen szívéhez kapott. Valami nagyon szorongatta ott.

— Istenem! Gyuri! ...

Irtózatoss kiáltással esett össze, hirtelen, mint egy villámsujtott. Volt valami hangjában a sebzett orszárlára, a dühöngő örültekre emlékeztető.

A zuhanásra berohanó cselédek ott találták meg Bogáthyt, a szoba közepén elterülve.

Mellén össze-vissza volt tépve ruhája. Fénytelen szemei rémülten, borzadálylyal tekintettek a szanaszét heverő papírszilánkokra. Vonagló ajaka érthetetlen, összefüggés nélküli szavakat mormogott. Kezeivel folyton a levegőbe kapkodott, mintha birokra kelt volna valakivel.

Mintha valakinek a nyakát szorongatná, fojtogatná ...

Szélhűdés érte.

V.

Néhány év mult el azóta. A mult századbeli kastély erősen megrongálódott. Az egész hatalmas épület mintha az építő után kíváncznék, roskadozni kezdett. Néhány apróbb melléképület már be is dől az udvaron. Senki sem törődött azoknak újjáépítésével. Atengedték az enyészetnek, az idő romboló erejének.

A külföldről behozott gyönyörű és drága pén-

zen vásárolt állatok, melyeknek hire elterjedt messze földön, pusztulni kezdettek. Egyik a másik után mult ki a piszkos, dohos levegőjű istállóban. Azoknak helye aztán üresen tátongott a szemlélő elé. A híres merinói juhok megnyiraltakul bégettek a roskadozó aklokban. Nem volt senki, aki gondozta, tisztogatta volna azokat. A kutyák is erősen lesaványkodva heverésztek nyirkos helyükön. Nem vette többé igénybe senki sem.

Új cselédség, új arc mindenfelé. A kik azelőtt ott voltak, egymásután mondogatták fel a szolgálatot az öreg szélütött Bogáthynek. Senkinek sem volt többé kedve az elátkozott kastély hírében álló helyen maradni. Vigabb helyet kerestek maguknak, ahol nem kellett attól félni, hogy az ösök feljönnek a kriptából, hogy nyugodalmas álmukat zavarják.

Csak egy ember maradt meg a régi gárdából, a ki hűségesen kitartott gazdája mellett: Timpelmeyer, a béna hadfi, a szigorú felvigyázó. De ezt is nehéz megismerni. Nem az a vastag, erőteljes, tömzsi alak többé. Vékony, czingár termetű, gyöngye öreg. Hajlott hátú, kopaszfejú aggyastyán, kinek napjai meg vannak immár számlálva a sors könyvében.

Csak borovicskavirágos orra mutatja, hogy tulajdonosa jobb időknek is volt már részese.

Az új cselédek is ismerik gyöngyét. Ha egyik elme, megmondja az utána jövőnek, hogy mi által biztosíthatja állását, mivel nyerheti meg Timpelmeyer kegyét. Mert most ő, a volt trombitás, áll a helyzet magaslatán. Ő a korlátlan ur az

ket megküld az ügyvédi és a kereskedelmi és iparkamarának. Mind a három tervezet hitelviszonyaik javítása szempontjából nagyfontosságú. Az első tervezet „a fizetésképtelen adós vagyonát érintő jogcselekményeknek csődön kívül való megtámadásáról” szól, tehát a kereskedők régi óhaját valósítja meg. A második tervezet „a fizetésbeszámolásról és a csődön kívüli egyezségről” új intézményt honosít meg, a mennyiben a csőd alakszerűségeinek mellőzésével lehetővé teszi a hitelezők egyenlő arányban kielégítését, bíróság közbejöttével. A harmadik tervezet a csődtörvény módosítását célozza, különös tekintettel az eljárás egyszerűsítésére.

Különlélek.

— **Vármegyei választások.** Háromszékvármegye törvényhatósági bizottságának pénteken tartott őszi rendes közgyűlése az üresedésben volt pénztárnoki állásra egyhangulag Kónya Gábor sepi-járási szolgabíróvá választotta meg. A második aljegyzői állás szintén pénteken töltött be; jelentékeny szavazattöbbséggel Damokos Miklós helyettes szolgabíró választatott meg másod-aljegyzővé.

— **Az első koronák.** A körömczi pénzverő e hó második felében kezdi meg az új pénzek verését, úgy, hogy a hónap végére már lesznek aranykoronák. Az új aranypénz első példányait — mint értesülünk — az országgyűlési képviselők kapják, a kiknek novemberi napidijait már aranykoronákban fogják kifizetni.

— **Kossuth egészségi állapota.** Az utóbbi napokban mindenfelé ijesztő hírek keringtek Kossuth Lajos állítólagos betegségéről, melyeket azonban mindenkinek öröme csakhamar megzavartak. Mint egy türini távirat jelenti, Kossuth Lajos teljesen jól érzi magát.

— **Színészlet.** Sepsi-Szentgyörgyről írják lapunknak: Egry Kálmán ujonnan szervezett színtársulata Sepsi-Szentgyörgyön élénk partolást mellett tartja előadásait. Színe kerültek: Bánk bán, Nani, Válás után, Vasgyáros és csütörtökön este a kolozsvári közönség előtt is előnyösen ismert Csurgay Adél első fellépésével a Királyfogás. A közönség zsufoolásig megtöltötte a színházat s nagy tetszéssel, tapsviharral fogadta a Lolát személyesítő Csurgay k. a. gyönyörű, finom árnyalatú énekét s élénk játékát. Tetszettek még: Keszthelyi Ilona, Egry Kálmán, Rajz Ödön, Hevesi. Az Egry színtársulata kitűnő erőkből van összeállítva s állandó partolást is remélhet a sepi-szentgyörgyi műpartoló közönségtől. Csak az a kár, hogy gyenge a segédszemélyzet s főképp a kórus sok kívánnivalót hagy maga után s nagyon megköveteli az elnézést.

egész birtokon. Az öreg Bogáthy Zsigmond feléje sem néz gazdaságának.

Napokig ki sem jön szobájából. Ha a felügyelő nem unszolja az evésre, érintetlenül hoznak ki azt tőle. A felügyelő kérésére mégis vesz valami kevés táplálékot magához, annyit, amittől éppen csak hogy éhen nem hal. De az sem esik neki jól. Alig hogy megemésztheti a belekényszerített izletes eledeleket.

És ez így megy napról napra, hétről hétre. A forró napsugaras meleg napokat felváltja a hideg, csipős széllel tekőszöntő ős, a fák zöld levelei egymásután hulladoznak a földre, a vidáman csi-csergő madársereg is vándorutra kél új otthont keresni, — de Bogáthy életében semmi változás nem áll be.

Marad minden a régi, úgy, amint volt, a maga egyhangúságában.

Timpelmeyer szokása szerint megint a lustálkodó cselédeket.

— Mit csinálni, ti kutyák?

A megfeddett cseléd hamiskásan hunyorit egyet a szemével és oda sugja:

— Délután itt lesz...

Többet nem mond, de a tisztartó ezekből a rövid szavakból is megérti annak az értelmét. Énti már a cselédnek gondolatát. Hallgat. Elnézi a hibát.

Nem Bogáthy itt az ur, hanem ő. A birtok ura nagyon tehetetlen, gyámoltalan. Olyan teddide-teddoda ember, a kivel azt tehetnek, amit karnak.

— **A kolera.** Okt. 31. ről jelentik: Tegnap éjjel óta valamelyest emelkedett a betegek száma, de a halottaké csökkent. A balparti barak-kórházban maradt tegnapi 99 beteg s ma 28 újat szállítottak be, tehát néggyel többet, mint a megelőző 24 órában. Tegnap 17, ma 12 beteg halt meg, s míg tegnap 13-at, ma 17-et bocsátottak haza gyógyultan. Most tehát még 98 beteg van ápolás alatt. A járvány kitörése (sept. 26.) óta ma éjjelig a fővárosban 464 ember betegedett meg, akik közül 176 meghalt, 138 pedig meggyógyult.

— **Női kereskedelmi tanfolyam Kolozsvárra.** A válás- és közoktatásügyi miniszter e hó 7-én kelt leiratával megengedte, hogy a mostani tanévben is a kolozsvári állami felsőbb leányiskolával kapcsolatosan női kereskedelmi tanfolyam létesítésék, ha elegendő számú növendék jelentkeznek és a kiadások a bevételek által fedezve lesznek. A beiratások meg a felvételi vizsgák iránti felhívásokat és a megnyitásokra vonatkozó intézkedéseket igen sokan várják.

— **A királyné nyelvmestere.** A királyné, mint a P. L. L. beszéli, a napokban magához hivatta Gödöllőre egykori új-görög nyelvmesterét, Ronpoulst, a ki a budapesti kereskedelmi akadémián tanít. Mikor a tanár megjelent, ő felsége magyarul szólította meg, hogy kissé próbára tegye. A királyné nem kis meglepetésére a tanár nemcsak megértette őt, de kifogástalan magyar nyelven válaszolt is. A királyné most görög költészettant és filológiát fog tanulni Ronpoulstól.

— **A kolozsvári Mátyás-szobor bizottsága** szerdán Sigmund Dezső elnöke alatt ülést tartott, melyen Nagy Lajos péntáros bejelentette, hogy a bizottságnak igen tekintélyes összeg 60.440 frt, áll rendelkezésére s így a szobor eszméje rövid idő alatt megvalósítható. A bizottság a városhoz teendő jelentésben javasolni fogja, hogy az előkészítő munkálatokat kezdjék meg mennél előbb.

— **A szivar és a kolera.** A ki azt hiszi, hogy a szivar is terjeszti a kolerát, azt megnyagthatja a berlini egyetem egészségügyi intézetének a következő hivatalos véleménye, melyet a hamburgi szivargyárosok egyletének a kérésére állított ki:

1. A kolera asiatica kómbacillusai száraz dohányleveleken még hamarabb elszáradnak, mint az üvegen s átlag egy óra alatt pusztulnak el.

2. Nedves dohányleveleken a bacillások nem szaporodnak s rövid idő alatt elpusztulnak.

3. A hamburgi járvány alatt szivarokon bacillus nem volt kimutatható.

4. A szivarok erjedési és száradási procezzusa alkalmával (melyet minden szivarnak át kell élni, mielőtt áruba bocsátatik), sőt még a szivarokat takaró vásznon is a bacillus nagyon hamar teljesen kivesz.

5. A szivarfűst akadályozza a kolerabacillus kifejlődését s meg is öli.

— **Amerika jubileuma.** Kedden volt négyszáz esztendeje, hogy Kolumbusz Kristóf három hajója a nagy oceán sarkját szántotta. A nagy felfedező gondterhes arccal járt admirálhajója, a Santa

Maria földézetén, a mikor az alkonyat sötétjében mozgó fénypontok csillantak fel előtte a szemhárton. Ezek a part-örtékek voltak első hírnökei a nagy eseménynek s kedden éjjeltájban volt négyszázadik évfordulója a világtörténeti pillanatra, a mikor Rodriguez Bermejo a Pinta hajó árboz-kosarából megpillantotta a teli hold fényében az első amerikai földet. Kedlen éjszaka volt tehát tulajdonképpen Amerika fölfedezésének az évfordulója. Az amerikaiak pontosan bevárták az évfordulót. Mint egy newyorki távirat jelenti, ott kedden éjjel kezdődtek a jubileumi ünnepségek. A newyorki iskolák tanulói óriási menetben jártak be a gyönyörűen fölékesített utcáikat. A menet elvonult Morton alelnök előtt. A tribünöket sok ezer leány foglalta el, úgy osztva el, hogy ruháik színe az északamerikai Egyesült Államok zászlójának csillagait és csíkjait mutatta. A szomszédos Harlemben a diákok letépték egy áruház lobogóját, melynek tulajdonosa, egy angol ember, vonakodott kitűzni az amerikai lobogót.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara** tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a cs. és kir. közös hadsereg ruházati és felszerelési czikkének szállítására a cs. és kir. közös hadügyminiszterium pályázatot hirdet. A pályázatban minden oly megbízható és szállítóképes iparos részt vehet, a ki kellő anyagi biztosítékot nyújtani képes. A szállítandó tárgyak csak magyar, vagy osztrák származású iparcikkek lehetnek. A bántapénz 5%. Az ajánlatok ez évi november hó 16-án déli 12 óráig nyújtandók be a cs. és kir. közös hadügyminiszter urnál. A szállítandó tárgyak jegyzéke, valamint a szerződési feltételek megtekinthetők a kamara irodájában a hivatalos órák alatt.

— **Bor és sör a kolera ellen.** Bécsben, az orvosok egyesületében, Gruber dr. közegészségügyi főtanácsos felolvasást tartott a koleráról s elmondta ama kísérletezés eredményét, a melyet Pick dr. ezredorvos az ő intézetében eszközölt. Pick dr. arra a meggyőződésre jutott, hogy a borban és a sörben a kolera baktériumok rövid idő alatt elpusztulnak. Nem tudja a felolvasó, hogy örvendjen-e Pick dr. felfedezésére, mert attól tart, hogy az eredmény még inkább fokozni fogja a visszaélést az alkoholikus italokkal. Súlyt helyez rá, hogy közölheti, hogy a vízzel vegyített bor is megóv a bacillustól. Fehér bor, tiszser annyi vízzel vegyítve, negyedóra alatt elpusztítja a bacillusokat. A bornak ezt a hatását nem a szesz, hanem a sav tartalma okozza. Biztos gyógyszer a citromsav és az ecet is arra, hogy a gyanus vizet vele fertőtlenítsük.

— **Merénylet a czár ellen.** Londonból jelentik az „Extrablatt”-nak, hogy Oroszország belsejéből jövő utasok a czár ellen intézett újabb merényletről beszélnek. Midőn ugyanis a czár külön vonata Skierniewiczbe berobogott, villamos telep segítségével felrobbantottak egy dinamitbombát, minek következtében a pályatest egy része szétrombolódott. 14 utas súlyosan megsebesült, 5 pedig meghalt. A czár vonatának azonban, mely egy másik vágányon haladt, semmi baja sem történt. A rendőrség negyven gyanus egyént elfogott, kik valamennyien a „Narodnaja Volja” titkos szövetséghez tartoznak. Párisból ellenben azt távirják, hogy az orosz nagykövetség és az „Agence Havas” megczafolja az itt általában elterjesztett híreket, hogy a czár ellen merénylet történt.

— **Románia államadóssága.** A bukaresti Timpul, mely a román kormány felhivatalos lapja, kimutatást közöl a román királyság államadósságáról. E kimutatás szerint Románia államadóssága 1891. április hó 1-én 979,649 541 frank (lei) 9 bani volt. Azóta a román kormány nem kötött új kölcsönöket, ellenben az adóssági tőkéből törlesztett 10 millió 869,812 frank 76 banit, s így Románia összes államadóssága 1892. márczius 31-án 968 millió 779,728 frank 33 bani-t tett ki.

— **Altiszt által megkorbácsolt ezredes.** Az Ind. Belge botrányos esetet mond el, mely a napokban Brüsszelben folyt le és melynek hőse egy gróf, ki az osztrák-magyar hadseregben ezredesi rangot visel. Ez az ezredes nejével Brüsszelbe utazott, hol már több nap óta tartózkodik. A napokban az utcán egy osztrák-magyar altiszttel találkozott, ki egykor az ő ezredében szolgált, de az ezredes állítólagos rossz bánásmódja miatt megszökött. Ez a volt altiszt megismerte az utcán egykori ezredesét, hozzálépett, gyávassággal vádolta őt s végül párbajra hívta ki. Az alezredes kijelentette, hogy egy katonaszökevénynek s volt altiszttel nem verekedik meg. Erre a volt altiszt két barátját elküldte a szállóba, és újra kihívta az ezredest, a ki megmaradt vonakodása mellett. Az altiszt, a ki most maga elment a szállóba, behatolt az ezredes szobájába s itt a grófné szemé látára megkorbácsolta az ezredest. A grófné segítségkiáltására a szállóbeli cselédek rohantak s a volt altisztet letartóztatták.

Ha valakit észrevesz az ablakból, hogy dolog helyett pajtásával hancurozik, megmondja a „szigorú” felügyelőnek:

— Ezt az embert el kell küldeni a szolgálatból. Nem dolgozik semmit. Egész nap játszadozik.

Timpelmeyer pártfogása alá veszi a gazdájának nem tetsző szolgát:

— Mein Herr, asz a legjop tolkoszó. Kicsit szereti a játék, hanem — meiner Seele — natyon jó tolkoszik. Mekértemli, hogy pele öntsék asz ekész emper aranyra.

A cseléd marad.

Bogáthynek tetszik a béres.

— Tisztartó ur, Jánosnak főlemeljük a bérét. Nagyon szorgalmas, igyekvő ember. Korán reggel már talpon van. Ő dolgozik legtöbbet.

A gazda által pártfogolt nincs inyére Timpelmeyernek.

— Mein Herr, csutálom, hoty ity peszél. Asz asz emper nem ér ety üvek poro... isz, ety fakarast se nem. Nix nutz asz ekész emper. El kell külneni.

A jó cselédnek kiadják az utat.

Az eddigi mintagazdából ilyen báb lett. Szolgái parancsolnak neki. Szolgái, akiket mindig megvetett.

Hogy megváltoztatja a sors csapása az emberi természetet!

(Folytatása következik.)

1892. október hó 15. én.

Magyar aranyjáradék 6%	—
Magyar aranyjáradék 4%	103.08
Magy. papíráradék 5%	107.85
Magyar vasuti kölesén	102.10
M. keleti vasuti államkötv. I. kibocs.	118.—
M. keleti vasuti államkötv. II. kibocs.	—
M. keleti vasuti államkötv. III.	111.—
Osztrák járadék papirban	115.50
Osztrák járadék ezüstben	999.—
Osztrák járadék aranyban	106.—
1860. Államsorsjegyek	137.51
Osztrák-magyar bank részvény	962.—
Magyar hitelbank részvény	325.—
Osztrák hitelintézet részvény	140.—
Magyar földtehermentesítő kötvény	137.50
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	94.75
Temes-bánáti földteherm. kötvény	93.75
Temes-bánáti földt. kötv. záradékkal	—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	139.—
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	280.—
Magyar szőlődézmá-váltási kötvény	343.50
Magyar nyeregnysorsjegykölesén	137.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	128.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	9.59
20 frankos arany	9.50
Német birodalmi márka	55.12
London (2 havi váltókért)	151.49
20 márka arany	1.74

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Dobay János.

Magyar királyi államvasutak.

M e n e t r e n d .

Érvényes 1891. október hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1891. október hó 1-től.

A l l o m á s o k				A l l o m á s o k			
Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat		Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat	
Predeal (vendéglő) (érk. ind.)				Medgyes (ind. regg. 10.09	éjjel 12.53		
Brassó (vendéglő) (érk. ind.)	regg. 4.20	este 7.23	d. u. 2.48	Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szében felé) (érk. ind.)	" 10.31	" 12.53	
Botfalva " " " "	" 4.48	" 7.47		Tövis (vend., elágazás Arad felé) (érk. ind.)	" 10.47	" 1.18	
Földvár " " " "	" 5.07	" 8.03		Nagy-Enyed (ind. d. u. 12.28	" 1.08	" 2.49	este 8.07
Mogyorós " " " "	" 5.26	" 8.23		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé) (érk. ind.)	" 1.35	" 4.07	" 8.50
Apáczs " " " "	" 5.42	" 8.37		Gyéres (elágazás Torda felé) (érk. ind.)	" 2.21	" 4.40	" 8.50
Kőpecz " " " "	" 6.02	" 8.57		Kolozsvár (vendéglő) (érk. ind.)	" 2.31	" 4.52	" 11.01
Agostonfalva " " " "	" 6.09	" 9.04		Nagy-Várad (vendéglő) (érk. ind.)	" 3.08	" 5.20	" 11.01
Alsó-Rákos " " " "	" 6.26	" 9.20		Budapest (ind. regg. 6.35	" 6.42	" 7.40	" 5.30
Homoród " " " "	" 6.55	" 9.46			" 10.44	" 11.51	
Kacsa " " " "	" 7.12	" 9.59			" 11.04	" 12.09	" 2.18
Bene " " " "	" 7.32	" 10.20			" 6.35	" 8.40	regg. 7.30
Erked " " " "	" 7.52	" 10.36					
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé) (érk. ind.)	" 8.23	" 11.03					
Szegesvár (vendéglő) (érk. ind.)	" 8.46	" 11.19					
	" 8.53	" 11.29					

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5.15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut.

Kézdi-Vásárhely				Brassó			
indul reggel 4.30 d. u. 1.10 d. u. 5.00				indul reggel 5.20 regg. 8.50 d. u. 3.10			
Imecsfalva " " " "	" 4.47	" 1.37	" 5.17	Szász-Hermány " " " "	" 5.39	" 9.09	" 3.29
Páva Zabola " " " "	" 5.04	" 1.44	" 5.34	Prázsmár " " " "	" 6.01	" 9.31	" 3.53
Kovácszna " " " "	" 5.26	" 2.16	" 6.06	Kökös " " " "	" 6.14	" 9.44	" 4.06
Barátos " " " "	" 5.46	" 2.41	" 6.36	Uzon " " " "	" 6.27	" 9.57	" 4.23
Nagy-Borosnyó " " " "	" 6.01	" 2.56	" 6.51	Kilyén " " " "	" 6.42	" 10.12	" 4.38
Eresztvény " " " "	" 6.18	" 3.13	" 7.08	Sepsi-Szentgyörgy " " " "	" 7.04	" 10.32	" 5.03
Sepsi-Szentgyörgy " " " "	" 6.53	" 3.53	" 7.48	Eresztvény " " " "	" 7.31	" 10.59	" 5.31
Kilyén " " " "	" 7.08	" 4.03	" 7.58	Nagy-Borosnyó " " " "	" 7.49	" 11.17	" 5.53
Uzon " " " "	" 7.17	" 4.19	" 8.12	Barátos " " " "	" 8.13	" 11.41	" 6.22
Kökös " " " "	" 7.30	" 4.32	" 8.25	Kovácszna " " " "	" 8.40	" 12.08	" 6.40
Prázsmár " " " "	" 7.47	" 4.51	" 8.47	Páva-Zabola " " " "	" 8.53	" 12.21	" 6.53
Szász-Hermány " " " "	" 8.07	" 5.14	" 9.07	Imecsfalva " " " "	" 9.08	" 12.36	" 7.08
Brassó érck. délelőtt 8.25 " 5.32 este 9.25				Kézdi-Vásárhely érck. reggel 9.26 d. u. 12.54 este 7.26			